Euroopan nuorison vuosi 2022

30.12.2021

Koronapandemia on tehnyt monen nuoren arjesta haastavan, koska se on rajoittanut sosiaalisia kontakteja tärkeiden, iäkkäiden sukulaisten kanssa sekä myös vähentänyt mahdollisuuksia nuorten yhteisiin tapahtumiin osallistumiseen. Samanaikaisesti, kun fyysistä läheisyyttä on jouduttu rajoittamaan, on ollut tarpeen edistää henkistä läheisyyttä virtuaalisesti ja sosiaalisen median kautta. Onneksi on voitu rakentaa virtuaalisia verkostoja ja digitaalisia suojaverkkoja.

Vuosi 2022 on julistettu Euroopan nuorison teemavuodeksi Euroopan alueiden komitean täysistunnossa 2. joulukuuta 2021 hyväksytyssä päätöslauselmassa. Siinä painotetaan paikallisviranomaisten keskeistä roolia ja nuorten osallistumisen edistämistä paikallisdemokratiaan. Päätöslauselmassa kuvataan, että on olennaista ottaa huomioon nuorison näkökulma kaikilla EU:n politiikan alueilla. Erityisen tärkeää on tunnistaa ja nostaa esiin koronapandemian erilaiset vaikutukset nuoriin. Koronapandemia on vaikuttanut nuorten mielenterveyteen, henkiseen hyvinvointiin ja arjessa selviytymiseen. Se on vaikuttanut monissa maissa myös nuorten koulutus- ja työllistymismahdollisuuksiin.

Nuorten elämän haasteellisuus 2020-luvulla

Miksi niin moni nuori voi pahoin tämän päivän yhteiskunnassa ? Ovi auki elämään- hankkeessa toteuttamissamme kirjoittajatyöpajoissa nuorille mielenterveysongelmista kärsiville olemme saaneet konkreettisesti huomata, miten moni nuori kärsii ahdistuneisuudesta ja erilaisista peloista. Liian moni nuori on ns. hukassa itseltään. Osa yrittää rakentaa identiteettiään netin ja somen kautta. Virtuaalinen verkosto, joka pahimmillaan koostuu anonyymeistä postauksista, saattaa olla jonkun nuoren ainoa turvaverkko. Nuoret kärsivät irrallisuudesta ja juurettomuudesta. Kaikilla ei ole enää sellaista perheen tarjoamaa turvallista ja luotettavaa kasvuympäristöä, mikä kuuluisi jokaisen nuoren perusoikeuksiin. Sotien jälkeen Suomessa arvostettiin ja kunnioitettiin kotia, isänmaata ja uskontoa. Kunnioitetaanko näitä asioita enää riittävästi tämän päivän Suomessa? Annetaanko liikaa tilaa ajattelun ja toiminnan vapaudelle ja moninaisuudelle?

Nuori tarvitsee nykyisin kenties entistä enemmän perheen tukea identiteettinsä kehittämisessä ja erilaisten valintojen tekemisessä, koska digitaalisuuden ja somen myötä erilaisia asioita on tarjolla enemmän kuin aikaisemmin. Haasteita saattaa tuoda myös uusioperheen arvojen moninaisuus. Miten sovitetaan yhteen uusioperheen kaikkien lasten ja nuorten tarpeet? Saavatko kaikki tasapuolisesti rakkautta ja huomiota? Missä nuori kokee olonsa kotoisaksi, jos häntä riepotetaan paikasta toiseen?

Kaltoinkohtelun tunnistaminen ensihoidossa -hankkeemme tutkimustulokset osoittivat, että nuoret kärsivät erityisesti turvattomuudesta ja juurettomuudesta vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmien vuoksi. Ensihoidossa oli kohdattu nuoria, jotka kantoivat vastuuta perheen arjesta vanhempien kärsiessä vaikeista mielenterveys- ja päihdeongelmista. Päihdeongelmien koettiin myös kumuloituvan ja aiheuttavan ylisukupolvisia ongelmia, työttömyyttä, sosiaalista vetäytymistä ja syrjäytymistä. Tutkimustulokset toivat esiin raadollisen polarisaation Suomen tilanteesta, hyvinvoivassa Suomessa on paljon nuoria, jotka eivät voi

ollenkaan hyvin. (Salminen-Tuomaala, Tiainen & Paavilainen 2021.)

Nuoren perhe saattaa kärsiä myös köyhyydestä. Köyhyys on usein yhteydessä työttömyyteen, yksinäisyyteen ja syrjäytymiseen sekä alkoholin ja päihteiden käyttöön. Työttömät ihmiset sairastavat sekä somaattisia että psyykkisiä sairauksia enemmän kuin työssäkäyvät. Eriarvoisuutta ja syrjäytymisriskiä lisää myös se, että ilman peruskoulun päättötodistusta jää vuosittain yli sata nuorta. Lisäksi erityisopetuksessa olevien koululaisten määrä on voimakkaasti kasvanut 2000-luvulla. (ETENE 2012.)

Nuorten hyvinvoinnin edistämiseen on satsattava

Euroopan alueiden komitean (2021) mukaan paikallis- ja alueviranomaisille olisi annettava mahdollisuus saada rahoitusta sellaisille hankkeille, joilla pyritään tukemaan paikallisia nuorisoaloitteita vuoden 2022 aikana ja sen jälkeen. Olisikin tärkeä pohtia moniammatillisesti, miten Euroopan alueiden komitean ehdotukset nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi toteutetaan Etelä-Pohjanmaalla. Tarvittaisiin moniammatillinen asiantuntijaraati, johon myös nuoret voisivat osallistua.

Nuoria huolestuttaa epävarma tulevaisuus. Moni kantaa huolta ilmaston muutoksesta ja kansainvälisten jännitteiden lisääntymisestä. Myöskään koronaviruksen aiheuttama pandemia ei tule olemaan viimeinen, vaan kohtaamme vaikeampia pandemioita tulevaisuudessa. On aika satsata nuorten ja heidän perheidensä henkisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseen. Uusia, innovatiivisia ratkaisuja tarvitaan. Perhehoitotyötä ja perhehoitotieteellistä tutkimusta tarvitaan tänään enemmän kuin aikaisemmin.

Mari Salminen-Tuomaala
TtT, Vastuuyliopettaja, Kliininen hoitotyö
SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Lähteet:

ETENE. 2012. Etiikan tila sosiaali- ja terveysalalla. Etene-julkaisuja 35. Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE, Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki. https://etene.fi/documents/1429646/1559054/ETENE-julkaisuja+35+Etiikan+tila+sosiaali-+ja+terveysalalla.pdf/b02f3efc-c92b-456f-a97a-2a524ef3b2f9/ETENE-julkaisuja+35+Etiikan+tila+sosiaali-+ja+terveysalalla.pdf.pdf

Salminen-Tuomaala M, Tiainen J & Paavilainen E. 2021. Identification of Child and Youth Maltreatment as Experienced by Prehospital Emergency Care Providers. Issues in Mental Health Nursing. May 12, 1-33. doi:10.1080/01612840.2021.1913682.